

OPONENTSKÝ POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI
ING. MARTINA POLÁČKA S NÁZVEM
„EUCHARISTIE V JANOVĚ EVANGELIU“

Diplomová práce Martina Poláčka je ve svém celku příkladem výborně zpracované diplomové práce.

Práce je značně rozsáhlá, má celkem 132 číslaných stran (včetně obsahu a seznamu literatury). Svým rozsahem značně překračuje normou stanovený rozsah diplomové práce a je na pováženou, zda téma nešlo více vymezit (konkrétně snad stálo za zvážení omezení se např. na 6. kapitulu Janova evangelia, které je zde věnováno celých 54 stran!). Svou strukturou je práce přehledná. Začíná úvodem, v němž autor vymezuje některé své základní přístupy k práci. V první kapitole si klade základní otázky, na které se pokusí v průběhu práce odpovědět (pojetí eucharistie v Janově evangeliu); popisuje hlavní možné přístupy k otázce sakramentality v Janově evangeliu; nakonec vybírá evangelijní texty, kterými se bude dále zabývat. Jedná se o: 2,1-11 (svatba v Káně), 6. kap. (chléb života), 13,1-20 (umývání nohou), 15,1-17 (o kmeni a ratolestech) a nakonec 19,34 (proboděný bok). Každému z těchto textů je věnována jedna kapitola, kde autor text rozebírá, zvažuje různé možné interpretace a nakonec hodnotí vztah každého textu k eucharistii. Poslední kapitolou je závěr. V něm autor shrnuje svá dosavadní zjištění a na jejich základě odpovídá na otázky položené na začátku práce.

Z metodologického hlediska je tedy práce naprosto v pořádku, má dobře volené a prezentované a přehledně zpracované téma a nakonec jasně formulované závěry.

Autor prokazuje v průběhu práce patřičnou znalost nejen řeckého textu Nového zákona a řečtiny samotné, ale i obeznámenost s exegetickou prací a v neposlední řadě umění zpracovat sekundární literaturu a porozumět jí. Kromě českých (a slovenských) textů čerpá většinou z německé a anglické literatury.

Práci lze vytknout několik spíše metodologických nedostatků.

Autor se jednotlivými vybranými texty zabývá skutečně detailně (nikoli však samoúčelně), tak, aby nepřehlédl nic podstatného, co by mu pomohlo odpovědět na jeho otázání. V poměru k této pečlivosti vyznívá způsob, jakým ony texty z evangelia vybral, velmi zběžně a poněkud „narychlo“. Autor nezduvodňuje svou volbu textů jinak, než že stručně vyjmenovává různé názory na to, které janovské texty jsou eucharistické a které nikoli, a nakonec se k jednomu z autorů přikloní. Ideálním postupem by byla podrobná analýza celého evangelia, to by ovšem překročilo rámec diplomové práce. Čtenář by však přesto očekával patřičné odůvodnění autorova postupu, kterého se mu nedostává. Tím mohou být autorovy závěry zpochybněny hned u kořene: proč autor neanalyzoval jiné texty, které – možná – jsou právě tak (či ještě více?) eucharistické? Odvolání se na několik autorů bez dalších ověřovacích kritérií je slabým argumentem.

Druhou skutečností, která čtenáře často mrzí, je to, že autor na mnoha stranách čtenáři předkládá přehled názorů různých autorů. Jeho náhled na věc však nezazní (týká se to dokonce i závěrečné podkapitoly bodu 7.1., z velké části i 7.2!). Práce tak na těchto místech vypadá spíše jako přehled dosavadního bádání nad textem než jako vlastní zpracování textu. I když pátravý a vytrvalý čtenář autorovo hodnocení nakonec objeví, byť stručné, zůstává toto hodnocení vždy ve stínu přehledu jiných názorů.

Třetí výtkou je na některých místech nedostačující citace. Čtenář se oprávněně ptá, odkud autor práce svá tvrzení cituje – jsou označena jako citace, v textu je uveden i jejich původce, ale kde jeho tvrzení autor našel, se nedočteme. Kde nachází autor Schnackenburgovo tvrzení shrnuté v pozn. 1 (str. 8)? Kde sv. Ignác a sv. Justin hovoří o eucharistii? (str. 9) Autor zde cituje článek L. Tichého, nicméně čtenář si zaslouží přímý odkaz, neboť předpokládá, že autor tvrzení sekundární literatury ověřuje. V pozn. 40 chybějí očekávané příklady pro autorovo tvrzení (str. 18). Na str. 28 postrádá čtenář odkazy na díla Ireneje, Cypriána a Cyrila Jeruzalémského. Proč autor „nedokazuje“ existenci spekulace o maně v palestinském diasporním židovství? (str. 49) Jakou Ruckstuhlovu práci autor cituje na str. 63? Odkud pochází citace sv. Augustína na str. 114?

Naopak přebytečná se jeví např. pozn. 218, která se nehodí do diplomové práce.

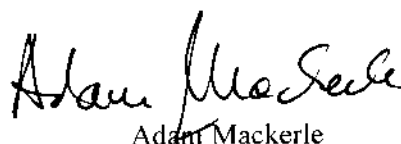
Slohově a gramaticky je práce velmi dobrá. Autor se sice na více místech dopouští chyb (kromě překlepů, jejichž množství je v práci zcela přijatelné, je to především chybná interpunkce), ale plynulou četbu textu to nijak neruší.

Na několika místech autor používá nezvyklé formulace. Existují skutečně archeologické doklady o tom, že bůh Dionýsos působil zázračné přeměny vody ve víno? (str. 15) Prvotní komunita *svolávala* Ježíšovu přítomnost? (str. 10) Co to znamená, že je „Janovo vyprávění *sesazeno* z těchto elementů“? (str. 16) Co je to „vyhlazení hříchů“? (str. 94) Proč zrovna „závěrečně *stmelení*“? (str. 128)

Právě proto, že autor prokazuje tak dobrou znalost řeckého textu, zaráží chybějící či špatné akcenty v řeckých citacích (např. na str. 23, 26, 33...). Nezvyklé je jistě užívání aoristních infinitivů nebo jiných tvarů namísto aktivních přítomných infinitivů pro identifikaci použitého slovesa (φαγεῖν, λούεσθαι, πίπτειν aj.).

Přes výše zmíněné malé nedostatky práce však čtenář nemůže v žádném případě hodnotit práci jinak než jako výtečnou. Práce stále zůstává nadprůměrnou, neboť odborně (a přesto ne nudně) zpřístupňuje čtenáři nový pohled na problematiku eucharistie v Janově evangeliu, což bylo jejím účelem. Jistě by nebylo na škodu zvážit vydání práce tiskem, aby byla přístupná i širší veřejnosti. V tom případě by však bylo potřeba zvážit a zapracovat některé změny (viz výše).

Z výše řečeného je zřejmé, že práci hodnotím jako výbornou.

Adam Mackerle